

ОШ „Милорад Мића Марковић“
11 233 Мала Иванча
Трг братства и јединства 8
Тел/факс: 011/8253-202
Е-mail: os.mimima@gmail.com
Број 581/1 од 14. 9. 2022.

Анекс Школског програма Школска 2022/2023. година

Садржај

Програм за наставни предмет Дигитални свет

Програм за заштиту ученика од дискриминације и понашања којим се вређа углед, част и достојанство личности

Дигитални свет

Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет је развијање дигиталне компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања.

Наставна област Дигитално друштво

Начин и поступци остваривања програма

Наставник треба да креира образовну ситуацију у којој ученици могу да увиде да су дигитални уређаји свуда око њих – код куће, у школи, дому здравља, продавници, на паркингу, улици. Наставник не сме да инсистира на дефинисању дигиталног уређаја. Он треба да има у виду да рачунари данас имају различите појавне облике. Ученике треба подстицати да поделе са вршњацима животне ситуације које су их увериле у корисност дигиталних уређаја, тј. опишу како родитељи: плаћају рачуне од куће (без чекања у реду, у време када им је угодно, чак и ноћу), како проналазе информације које су им потребне (радно време продавнице, временску прогнозу, читају новине и сл.), користе навигацију...

Наставник треба да створи услове за хеуристички разговор.

Како би створио услове да ученици упореде начине креативног изражавања у ликовној уметности (вајаство) са дигиталним уређајима и без њих, наставник треба да омогући ученицима да, на часу, вајају у пластелину популарни лик из цртаћа. Током часа, наставник треба да прикаже ученицима видео-запис дигиталног вајања истог јунака, у 3D програму и са ученицима извршити поређење вајања и дигиталног вајања.

Обуку ученика за коришћење дигиталних уџбеника наставник треба да спроводи планирано, у више наврата, у ситуацијама када дигитални уџбеник пружа могућности које премашују традиционални и доприноси разумевању наставног садржаја различитих предмета, те конструкцији и функционализацији знања. На часовима наставник треба да омогући ученицима да искажу своје виђење предности и мана дигиталних уџбеника. Ако ученици користе дигиталне уџбенике различитих издавача, добро би било да наставник подстакне ученике да упореде платформе и укажу на различите добробити сваке од њих. Ученици треба да решавају тестове у уџбеницима и играју образовне игре, а све у контексту конструкције конкретних знања и јачања дигиталне компетенције.

Наставна област Безбедно коришћење дигиталних уређаја

Начин и поступци остваривања програма

Наставник треба да иницира хеуристички разговор. Указати на чињеницу да се број занимања у којима је дигитални уређај доминантно средство за рад непрестано увећава и да отуда потиче потреба да негујемо здраве навике када је употреба дигиталних уређаја у питању. Нагласити да проблеми који настају са видом и коштаном-мишићним системом не настају од употребе технологије, већ од неправилног положаја тела, претежног седења, дужег гледања без промене фокуса. Своју тврдњу треба да подупре нпр. приказивањем видео-записа <http://bit.ly/KibernetскиPoremesaj>.

Наставник треба да демонстрира и, заједно са ученицима примени начине коришћења дигиталних уређаја на безбедан начин по здравље. Добро би било и да заједно излистају неке од здравствених ризика, разговарају о дужини утрошеног времена испред екрана, направе одговарајући постер и окаче га у учионици.

Правилно одлагање електронског отпада важно је питање за очување здраве животне средине. Наставник може од ученика да тражи да разговарају са родитељима и пронађу електронски отпад који поседују у кући и, уколико постоје услови, организује акцију прикупљања тог отпада. Алтернатива је да наставници разредне наставе исте школе организују заједничку акцију прикупљања електронског отпада и, као госта-експерта, позову стручњака из агенције за уклањање и складиштење ове врсте отпада да одржи адекватно предавање ученицима.

Указати на чињеницу да нису све особе које користе интернет добронамерне. Постоје људи који могу да угрозе имовину, па и живот других корисника интернета. У том смислу, треба приказати одабране видео-записе који адекватно третирају неке од најчешћих појава из спектра догађаја који настају откривањем података о личности (име и презиме, адреса становања, број телефона, фотографија, идентитет на интернету).

Посебну пажњу треба посветити чињеници да људи своје личне податке чине доступним добровољно (најчешће из незнања или наивности). Наставник треба да покрене дискусију о непримереној комуникацији (говор мржње, вређање, омаловажавање), као и о ризичној комуникацији (контакт са непознатим особама) у реалном животу. Затим, треба да помогне ученицима да формирају вредносне ставове који се подједнако односе на комуникацију у онлајн и офлајн свету. Такође,

наставник треба да подстакне ученике да наведу ситуације у којима су се срели са различитим врстама непримереног садржаја у реалном животу и нагласи да је слична ситуација у онлајн свету. Неопходно је да, током разговора са ученицима, непрестано наглашава да они не треба да се осећају беспомоћно ако се нађу у сличним ситуацијама, већ да постоје особе и институције којима треба правовремено да се обрате и од којих ће добити адекватну заштиту: 1. родитељ/други законски заступник 2. наставник, педагог, психолог, директор 3. <https://pametnoibezbedno.gov.rs/> Телефон: 19833.

Дигитални уређаји захтевају пажљиво руковање и одговарајућу заштиту од неовлашћеног приступа. Ученике треба упознати са неколико важних принципа физичке заштите дигиталног уређаја (не доводити уређај у контакт са течностима, посебно слатким пићима, штитити га од прашине, излагања прекомерној топлоти, било због вишесатне употребе или остављања на сунцу или пећи и сл.). Поред физичке заштите, дигитални уређај треба обезбедити од неовлашћеног приступа.

Наставна област Алгоритамски начин размишљања

Начин и поступци остваривања програма

Знања ученика и садржаје осталих обавезних предмета и изборних програма требало би искористити како би се пред њих поставио адекватан задатак – поступак који треба да анализирају и предложи корак за његово спровођење (колут унапред, писање слова, низ сличица од којих треба сачинити причу, низ сличица међу којима има сувишних...). Наставник треба да уведе термин алгоритам и да га ученицима протумачи као упутство за решавање неког проблема или извођење неког поступка. Свако инсистирање на дефиницијама није прихватљиво. Ученике треба ставити у ситуацију да добију упутство прво за делимично познате и њима смислене задатке и поступке у складу са њим. Потребно је да наставник осмисли симболе које ученици треба да дешифрирају и изврше предвиђени поступак. У другој фази, наставник треба ученицима да обезбеди упутство које им омогућава да изврше потпуно непознати задатак. Након успешне реализације задатка, наставник треба да им укаже да су били у ситуацији у којој се сваки дигитални уређај налази – извршава наредбе (упутства), не знајући са којим циљем, али ипак савршено тачно и на корист својим корисницима.

Тестирање ваљаности алгоритма, исправљање грешака, осмишљавање и тестирање унапређеног решења драгоцени су тренуци учења. (Само ученик који је свестан чињенице да пут до успеха може бити вијугав има добре изгледе да постане успешан.) У том смислу, наставник често треба да поставља ученике у ситуације да разматрају унапред креиране алгоритме (упутства) за решавање одређених задатака, да у више наврата откривају грешке и исправљају их, све док не дођу не само до најбољег, већ и до најефикаснијег решења. Како би ученици јасно повезали алгоритам са понашањем дигиталног уређаја, наставник треба да им прикаже једноставан алгоритам (на табли), а затим и да им демонстрира како се дигитални уређај понаша у складу са тим алгоритмом.

У циљу досезања предвиђеног исхода, најбоље је да наставник користи унапред програмираног робота или други физички дигитални уређај (попут микроконтролера) и демонстрира ученицима његово понашање. Уколико наставник располаже роботима или, за узраст ученика одговарајућим физичким дигиталним уређајима, препоручено је да и ученици искусе управљање њиховим понашањем, у складу са симболима исказаним алгоритмом. Ако су ученицима на располагању рачунари, рад у програму на адреси <https://scratch.mit.edu/projects/19685257/> може да допринесе досезању дефинисаног исхода.

Исходи

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:

- препозна дигиталне уређаје из окружења и именује неке од њих;
- наведе неке од животних ситуација у којима дигитални уређаји олакшавају обављање послова;
- упореди начине рада и живота људи пре и после појаве дигиталних уређаја;
- упореди начине креативног изражавања са дигиталним уређајима и без њих;
- користи дигиталне уџбенике за учење (самостално и/или уз помоћ наставника);
- упореди дигитални и папирни уџбеник;
- упореди традиционалне видове комуникације са комуникацијом посредством дигиталних уређаја;
- наведе неке од карактеристика „паметног“ дигиталног уређаја;
- наведе на који начин дигитални уређаји могу да допринесу упознавању културне баштине;
- наведе основна правила за коришћење дигиталних уређаја како не би угрозио здравље;
- наведе неке од здравствених ризика везаних за прекомерно или неправилно коришћење дигиталних уређаја;
- доведе у везу начин одлагања електронског отпада са загађењем животне средине;
- наброји основне податке о личности;

- објасни зашто саопштавање података о личности представља ризично понашање при комуникацији помоћу дигиталних уређаја;
- именује особе или институције којима се треба обратити за помоћ у случају контакта са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин;
- наведе основне препоруке за руковање дигиталним уређајем на одговоран начин (примена мера физичке заштите) и објасни зашто је важно примењивати их;
- анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење;
- протумачи симболе познатог/договореног значења и спроведе поступак описан њима;
- уочи и исправи грешку у симболима израженом упутству (алгоритму), провери ваљаност свог решења и по потреби га поправи (самостално или сараднички);
- доведе у везу алгоритам и понашање дигиталног уређаја.

Корелација, веза унутар предмета и са другим предметима: Ликовна култура, Музичка култура, Математика, Српски језик и слободне активности.

Компетенције које се развијају код ученика: компетенције за учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, сарадња, решавање проблема, одговорно учешће у демократском друштву, одговоран однос према здрављу, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

Показатељи за процењивање степена успешности развијања компетенција код ученика:

- Разумевање прочитаног текста, издвајање кључних појмова
- Попуњавање табеле играфикона
- Дидактичке, едукативне и спонтане игре и учествовање у квизовима
- Решавање проблемских ситуација (колики је број ученика који су решили проблем).

Програм за заштиту ученика од дискриминације и понашања којим се вређа углед, част и достојанство личности

Програм спречавања дискриминације

Програм превенције дискриминаторног понашања има за циљ превазилажење стереотипа и предрасуда, препознавање сваког дискриминаторног понашања, усвајање става нулте толеранције за све облике и врсте дисакриминације и промовисање разумевања и сарадње без обзира на етнички, културни, језички или верски идентитет. Циљеви Програма реализоваће се унапређивањем система заштите и развијањем компетенција за делотворно смањивање дискриминације кроз мере и активности у току школске године.

Превентивне мере

Превентивне активности	Носиоци активности	Време реализације	Сарадници
Презентација мера заштите ученика у школи од дискриминације (ЧОС, родитељски састанци)	Одељењске старешине I-VIII разреда	Септембар, октобар, (по потреби и у току школске године)	Чланови Тима, педагог
Упознавање Наставничког већа са Програмом за заштиту ученика од дискриминације и учешће сваког наставника у раду Тима	Педагог, координатор Тима за заштиту од насиља	Октобар 2022.године	Сви наставници
Упознавање Савета родитеља са мерама превенције дискриминације, пријављивању и корацима решавања	Координатор Тима за заштиту од насиља, помоћник директора	Септембар/октобар	Чланови Тима
Укључивање Ученичког парламента у рад Тима – предлози, учешће...	Педагог, чланови Ученичког парламента	У току школске године	Тим за заштиту од насиља
Информативни видео –израда папанао, презентација, представљање резултата истраживања	Наставница ликовне културе и одељењске старешине, Тим за заштиту	У току школске године	Педагог, сви запослени
Сензибилисање ученика и наставника кроз различите активности за препознавање облика дискриминације	Предметни наставници, педагог	Прво полугодиште 2022/2023. године	Спољашњи сарадници,
Радионице са ученицима 5.разреда са темом толеранције, препознавања и реаговања на различите видове дискриминације	Одељењске старешине	Друго тромесечје	Педагог
Предавање на наставничком већу: Дискриминација –појам, превенција и интервенција	Члан Тима за заштиту, педагог,	Октобар	Директор школе, помоћник директора
Саветодавни разговори са ученицима ризичног понашања и појачана сарадња са њиховим родитељима	Одељењске старешине и педагог	У току школске године	Директор школе, помоћник директора
Сарадња са институцијама: Центар за социјални рад, Прихватилиште, МУП Сопот, Младеновац, Београд, Институт за ментално здравље	Директор школе, педагог	У току школске године	Помоћник директора, надлежна лица у наведеним институцијама

Припрема Извештаја о раду Тима, са акцентом на формирање базе добрих примера превентивних радионица за следећу школску годину	КоординаторТима	Крај школске године	Педагог, директор, помоћник директора, Ученички парламент
Стручно усавршавање запослених у области препознавања и реаговања на дискриминацију (унутар и ван установе – предавања на стручним већима, наставничком већу, предавања МУП-а, семинари, платформа Чувам те)	Сви наставници, Тим за заштиту	У току школске године	Директор, спољашњи сарадници

Интервентне мере

Интервентне активности	Носиоци активности	Време реализације	Сарадници
Предузимање мера у случајевима откривања дискриминације - (заустављање дискриминације, смиривање ситуације, обавештавање и позивање родитеља, подношење пријаве директору школе, консултација Тима за заштиту и даље мере)	Запослени коме је пријављено насиље, чланови Тима, педагог	У току школске године	Директор, секретар
Одељењске старешине у оквиру одељења идентификују специфичности својих одељења са нагласком на потенцијалне проблеме и дају конкретне предлоге заштите	Одељењске старешине	До краја октобра 2022. године	Чланови Тима
Ванредни састанци Тима, ванредни родитељски састанци са групом родитеља, ванредни часови одељењске заједнице	Чланови Тима и одељењске старешине	У току школске године	Директор, секретар
Саветодавни рад са ученицима код којих су уочени поновљени случајеви ризичног понашања	Одељењске старешине, педагог	У току школске године	Спољашњи сарадници
Саветодавни рад и сарадња са родитељима ученика који су учествовали у дискриминацији	Одељењске старешине, педагог, по потреби директор школе	У току школске године	Помоћник директора
Израда Плана заштите за идентификоване дискриминаторне ситуације, ОПЗ-а за ученике за које према процени Тима постоји потреба	Тим за заштиту, одељењске старешине, педагог	У току школске године	Спољашњи сарадници
По потреби сарадња са институцијама: МУП, Центар за социјални рад, Школска управа у случају 3. нивоа насиља	Директор школе, педагог	У току школске године	Спољашњи сарадници
Праћење ефеката предузетих мера – појачаног васпитнограда, појачане сарадње, као и мера на предлог других институција	Одељењске старешине, педагог, Тим за заштиту	У току школске године	Сви наставници, спољашњи сарадници